

O. STRÁNSKÝ: CHEMIE A FILOSOFIE. Školy vševědné (red. Prof. Dr. O. Kádner) sv. 12. Nákladem Sfinx v Praze, 1927. Str. 117. Cena 18 Kč.

Prof. Stránský vychází ve své práci od Mendělejevova periodického zákona a snaží se ukázati, »že zákon tento jest i příspěvkem, který chemie odevzdává positivistům ke stavbě celkového názoru světového, vědecky zdůvodněného, — ke stavbě filosofie, proniknuté duchem vědecké positivismi«. Neboť se mu jeví patrným, že zákon tento platí universálně v oboru všech čtyř druhů poznávací činnosti, t. j. ve vědách (ve vědách mathematických, fysice, chemii, biologii, psychologii, sociologii), v náboženství, filosofii i umění, a nabývá tedy významu zákona filosofického, podobně asi jako filosofický zákon všeobecného vývoje. Stránský objasňuje na jednotlivých oborech poznávací činnosti, jakou úlohu v nich má pojetí periodicity.

Nemůže být sporu o to, že kniha Stránského řeší otázku velmi zajímavou, k níž znovu a znovu se vracel myslivý lidský duch. To, co se zdálo být dříve pouhou náboženskou či filosofickou spekulací, chce býti dnes vědeckou pravděpodobností. Není pochyby, že, pokud běží o přírodní proces, existuje tu periodičita ve smyslu stálého střídání protiv: přitažlivost a odpudivost, náraz a odraz, kroužení měsíců a sluncí, kroužení elektrónů v atomu, příliv a odliv vln, příliv a odliv dnů a nocí, let a zim, náš svět smyslových dojmů barevných, zvukových a tepelných založený na stálém kmitání atd. atd. Podobně i ve světě organického jsoucna můžeme si konstatovat stálé střídání pohybu a zastavení při dýchání, úderech tepny, při oběhu krevním, růstu a zanikání, bdění a spánku, hladu a nasycení, napětí i únavy, v životě duševním při střídání nálad, tužby a ukojení, jakož vůbec leží v povaze citů, že tu je stálý příliv a odliv, stálý rytmický tep; podobně když běží o svět mravní vůle, logického myšlení, ano i o sám dějinný proces, můžeme si konstatovat jevy, jež zapadají dobře, jak se zdá, pod zákon periodicity.

Ovšem při této generalisaci principu periodicity na všechny obory dění nutno si počínat opatrně. Nutno pamatovati, že život projevuje se nejen rytmicky, nýbrž i dynamicky, že proces dějový je daleko složitější než proces přírodní, že příroda je v dějinách překonána a vystupňována, a že v dějinách, jak dobře rozpoznal Joël, nemáme co činit jen s mechanikou rytmu, nýbrž i s dynamikou spění vzhůru. Tu není nietzscheovského věčného návratu, tu je vývoj stoupající vzhůru v goetheovských spirálách. Ale toho rozdílu je si i Stránský jistě vědom. Spis Stránského jest pěkným a včasným příspěvkem k řešení problému, který jest právě v přítomné chvíli předmětem zájmu, možno říci mezinárodního. Divnou shodou okolností vycházejí takřka současně u různých národů spisy, jež usilují problém periodicity dění objasnit ať už v některém jeho částečném úseku ať v jeho celistvosti. Tak spis Hedges-Myersův (*The Problems of Physico-chemical Periodicity*), A. Reyův (*Le retour éternel et la philosophie de la physique*), spis Torpův věnovaný cyklům v hospodářském životě (*Businers Annales*), spis Kemmerichův a studie Joëlova (*Der säkulare Rhythmus in der Geschichte*) studující jevy opakování v dějinách a konečně spis Schneiderův (*Periodizität des Lebens in der Kultur*). Záslouhou Stránského nezůstala problému tomu povinnou daň dlužna ani česká věda. Přispěla k jeho řešení způsobem velmi poučným.

In. Arn. Bláha.

BIBLIOGRAFIE.

ČESKÁ.

Cajthaml-Liberté (Fr.). — Severočeské národnostní pomezí.

Bilance germanisace a útisku českého lidu během půldruhého století. Praha, Děln. nakl. 1927.

Červinka (Vincenc). — Moje rakouské žaláře. Praha, Otto 1928. 416 str. 60 Kč.

Graf (G. E.). — Petrolej, petrolejářská politika a petro-

lejářský kapitalismus. Přel. A. A. Hoch. Praha, Pokrok 1927. 88 str. 7 Kč.

Hajšman (Jan). — O špionáži: špioni, špionky, špiclové, lidé podzemní, zpravodajství a služba informační. Praha, Unie 1928. 255 str. 30 Kč.

Kolowrat-Krakovský (Jindřich). — Amerika a my. Praha, Čin 1928. 228 str. 28 str.

Neumann (Stanislav Kazimír). — Maximilián Robespierre. Smíchov, Girgal 1927. 24 Kč.

Sobota (Emil). — Rozpaky s demokracií. Praha, Družstevní práce 1927. 144 str.
V boji za odzbrojení. Sovětská delegace v Ženevě. Dokumenty. Praha, Var 1928. 59 str. 4'80 Kč.

RUSKÁ.

- Ajchenvald* (Aleksandr Julievič). — Sovetskaja ekonomika. Ekonomika i ekonomičeskaja politika SSSR. S predisl. N. J. Bucharina. IV stereotyp. izd. Moskva, Gosud. izd. 1928. 368 str. 1 rub. 75 kop.
- Alkogolizm, kak naučnaja i bytovaja problema.* Red. A. V. Molkov. Moskva, Gosud. izd. 1928. 285[2] str. 2 rub. 75 kop.
- Anbor* (G.). — Anglijskie liberaly i konservatory. Moskva, Gosud. izd. 1928. 161 str. 90 kop.
- Antonov-Ovseenko* (Vladimir Aleksandrovič). — Zapiski o graždanskoj vojne. T. II. Moskva, Gosud. izd. 1928. 297 str. 2 rub. 25 kop.
- Antoškin* (D.). — Professionalnoe dviženie služušičich. 1917—1924 gg. Moskva »Mospoligraf« 1927. 240 str. 2 rub.
- Kratkij očerk professionalnago dviženija v Rossii. 3-e izd. Moskva, VCSPS 1928. 171 str. 80 kop.
- Azizjan* (A.). — Arendnye otnošeniya v sovetskoj derevnje. Moskva, Gosud. izd. 204 str. 2 rub.
- Badaev* (A. E.). — Desjat let borby i stroitelstva. Prodo- volstvenno-kooperativnaja rabota v Leningrade. 1917—1927. Leningrad. »Priboj« 1927. 183 str. 1 rub.
- Bach* (M. G.). — Politiko-ekonomičeskije vzaimootnošenija meždu SSSR i Pribaltikoj za desjat let. Moskva, Kom. akad. 1928. 167 str. 1 rub. 35 kop.
- Baranovskij* (Michail Ilič). — Čto nužno znat o Kitae. 3 izd. Moskva, Mosk. rabočij [1928]. 406 str. 2 rub.
- Benderskij* (G. A.). — Potrebitelskaja kooperacija na chlebnom rynke. Moskva, Centrosojuz 1928. 99 str. 65 kop.
- Bogovoj* (Ivan Vasilevič). — Organizacija derevenskoj bednoty i borba protiv kulačestva. Moskva, »Mospoligraf« [1928]. 112 str. 30 kop.
- Bojarskij* (P.). — Počemu trockizm vernulsja k menševizmu. Moskva, »Moskovskij rabočij« [1928]. 116 str. 50 kop.
- Braz* (Michail Isaevič). — Statja i feleton. Opyt posobija po gazetnoj publicistike. Moskva, »Rabotnik prosvješčenija« 1928. 323 str. 3 rub.
- Bronskij* (M. G.). — Finansovaja politika SSSR. Leningrad, Finansovoe izd. 1928. 136 str. 1 rub. 60 kop.
- Butkovskij* (Vladimir Pavlovič). — Inostrannye koncessii v narodnom chozjajstve SSSR. Moskva, Gosud. izd. 1928. 123 str. 1 rub.
- Dalin* (Sergej Aleksejevič). — Očerki revoljucii v Kitae. Moskva, Gosud. izd. 1928. 282 str. 1 rub. 80 kop.
- Derevickij* (Vsevolod Andreevič). — Obščestvo vzaimnago kredita. Moskva, Finansovoe izdat. NKF [1928]. 110 str. 85 kop.
- Drumin* (Vladimir Pavlovič). — Polša, Rossija i SSSR. Istoričeskije očerki. Moskva, Gosud. izd. 1928. XII-219 str. 1 rub. 40 kop.
- Durdenevskij* (Vsevolod Nikolaevič). — Ravnopravie jazykov v sovetskom stroe. Moskva, »Iskra revoljucii« 1927. 244 str. 2 rub. 25 kop.
- Estrin* (A.). — Dolžostnye prestuplenija. Moskva, Juridič. izd. NKJu. 1928. 108 str. 1 rub. 25 kop.
- Fin* (Jakov Isaakovič). — Profdvizenie SSSR ot vozniknovenija do našich dnej. Populjarnyj očerk. 2-e izd. Moskva, izd. VCSPS. 1928. 107 str. 40 kop.
- Gajster* (Semen Izrailevič). — Snizenie sebestoimosti i racionalizacija proizvodstva. Moskva, »Iskra revoljucii« [1928]. 151 str. 45 kop.
- Genkin* (Dmitrij Michajlovič). — Zakonodatelstvo o promyslovoj kreditnoj kooperacii. Moskva, Knigosojuz 1928. 144 str. 75 kop.
- Genzel* (Pavel Petrovič). — Nalogovoe bremja v SSSR i inostrannyh gosudarstvach. Moskva, Finansovoe izd. 1928. 184, VI str. 1 rub. 60 kop.
- Glazami rabočego.* Sovetskaja derevnja našich dnej. Leningrad, »Priboj« 1928. 107 str. 50 kop.
- Ignaťev* (V. I.). — Sovetskij stroj. Vyp. I: Vozniknovenie i razvitie konstitucii ... Moskva, Gosud. izd. 1928. 146 str. 1 rub. 50 kop.
- Ivanickij* (Aleksandr Jakovlevič). — Praktičeskoe rukovodstvo po propagande prava. Moskva, Juridič. izd. N. K. Ju. 1928. 128[3] str. 1 rub. 15 kop.
- Ivanov* (Lev Nikolaevič). — SSSR i imperialističeskoe okruženie. Moskva, Kommun. akad. 1928. 154 str. 1 rub. 35 kop.
- Anglo-francuzskoe soperničestvo 1919—1927 gg. S predisl. E. B. Pašukanisa. Moskva, Gosud. izd. 1928. 164 str. 1 rub. 60 kop.
- Ivanovič* (Vladimir Ivanovič). — Počemu Anglija boretsja s Sovetskim sojuzom. 2-e izd. Moskva, »Moskovskij rabočij« [1928]. 104 str. 50 kop.
- Jachontov* (Petr Vissarionovič). — Promyslovoe kreditnoe tovariščestvo. (Voprosy organizacii.) Moskva, Knigosojuz 1928. 128 str. 90 kop.
- Jakovlev* (Jakov Arkadevič). — Partija v borbe s bjurokratizmom. Iz očeta ... Moskva, Gosud. izd. 1928. 101 str. 35 kop.
- Jarockij* (Vasilij Jakovlevič). — The Russian trade unions and the struggle for unity. Moscow, »Mospoligraf« 1927. 77 str. 10 d.
- Jurovskij* (Leonid Naumovič). — Denežnaja politika sovetskoj vlasti (1917—1927). Moskva, Finansovoe izd. 1928. 399[2] str. 5 rub.
- Kiržnic* (A. D.). — 1905. Evrejskoe rabočee dviženie. Obzor, materialy i dokumenty. Moskva, Gosud. izd. [1928]. 407 str. 4 rub.
- Krasin* (Leonid Borisovič). — Voprosy vnešnej trgovli. [Sbornik.] Moskva, Gosud. izd. 1928 XI-429 str. 2 rub. 70 kop.
- Kuznecov* (A.). — Partija i oppozicija. Moskva, Gosud. izd. 1928. 172 str. 50 kop.

- Lapidus* (I.). — Politická ekonomija v svazi s teorij sovetskogo chozjajstva. 2-e stereotyp. izd. Moskva, Gosud. izd. 1928. 413 str. 2 rub.
- Lure* (D. G.). — Stroitelstvo socializma i voprosy pjatiletnego plana. Moskva, Gosud. izd. 1928. 200 str. 60 kop.
- Lvon* (A.). — Tovaroborot i ceny. (Serija: Narodnoe chozjajstvo SSSR v 1927/28 g.) Moskva, »Mospoligraf« 1928. 100 str. 22 kop.
- Maguljano* (Galija Grigorevna). — Kontr-revoljucionnyje prestuplenija po dejstvujuščemu ugovornomu kodeksu RSFSR. (Dogmatičeskij analiz.) Irkutsk, Irk. univ. 1927. 34 str. 50 kop.
- Mandelštam* (Roza Semenovna). — Revoljucionnoe dviženie v Rossii XVII–XX vv. Sistem. ukazatel literatury, vyšedšej v 1925 g. Moskva, »Mospoligraf« 1927. 112 str. 50 kop.
- Markov* (Boris Lvovič). — Ochrana truda. (Praktičeskoe rukovodstvo.) Moskva, »Voprosy truda« 1928. 172 str. 1 rub. 40 kop.
- Miljutin* (Vladimir Pavlovič). — Istorija ekonomičeskogo razvitiya SSSR (1917–1927). Moskva, Gosud. izd. 1928. 416-[2] str. 3 rub. 50 kop.
- Molotov* (Vjačeslav Michajlovič). — O rabote v derevne. Doklad i zaključitelnoe slovo na XV sezde VKP(b). Moskva, Gosud. izd. 1928. 184 str. 25 kop.
- Nikolin* (Andrej). — Vvoz i vyvoz SSSR. Moskva, Gosud. izd. 1928. 94 str. 20 kop.
- O Kitae*. Politiko-ekonomičeskij sbornik. Pod red. A. Lozovskogo. Moskva, Gosud. izd. 1928. 219 str. 1 rub. 30 kop.
- Parfenov* (Petr S.). — Borba za Dalnij Vostok. 1920–1922. Leningrad, »Priboj« 1928. 368 str. 4 rub.
- Pašukanis* (Evgenij Vladimirovič). — Imperializm i kolonialnaja politika... Kurs lekcij... Čt. 1. Moskva, Kom. akad. 1928. 119 str. 1 rub. 5 kop.
- Petrovskij* (P.). — Voprosy meždunarodnogo položenija na XV. sezde VKP(b). Leningrad, »Priboj« 1928. 59[2] str. 25 kop.
- Petruševskij* (Dmitrij Moiseevič). — Očerki po ekonomičeskoi istorii srednevekovej Evropy. Moskva, Gosud. izd. 323 str. 3 rub. 25 kop.
- Poletika* (N. P.). — Mirovoj proletarijat v cifrach. Moskva, Gosud. izd. 1928. 140 str. 60 kop.
- Pyžov* (N. N.). — Chozjajstvo kooperativnago doma (poselka). Moskva, »Gorod i derevnja« 1928. 108 str. 1 rub.
- Račinskij* (Aleksandr Konstantinovič). — Sberogatelnoe delo. Istorija ego razvitiya i sovremennoe sostojanie v glavnejših stranach mira. Moskva, Finansovoe izd. 1928. 176 str. 2 rub.
- Ratkevič* (Ksenija). — Francuzskie rabočije v gody Veli-
- koj revoljucii. Moskva, »Moskovskij rabočij« [1928]. 175 str. 1 rub.
- Rozenbljum* (Dmitrij Samojlovič). — Zemelnoe pravo RSFSR. 2-e izd. Moskva, Gosud. izd. 1928. XV-452 str. 4 rub.
- Rykov* (Aleksij Ivanovič). — Perspektivy chozjajstvennago stroitelstva SSSR. Doklady na XV sezde VKP(b). Moskva, Gosud. izd. 1928. 205[3] str. 25 kop.
- Staťi i reči. T. II. Moskva, Gosud. izd. 1928. 311 str. 2 rub. 25 kop.
- Serebrjanskij* (Zinovij Lvovič). — Ot kerensčiny k proletarskoj diktature. Očerki po istorii 1917 goda. Moskva, »Mosk. rabočij« [1928]. 228 str. 2 rub.
- Slepšov* (Vladimir). — Na bytovye temy. Pod red. i s predisl. Dm. Mareckogo. Leningrad, »Krasnaja gazeta« 1927. 84 str. 30 kop.
- Snežkov* (Evgenij Nikolaevič). — Praktičeskij kommentarij k Kodexu zakona o trude. Moskva, »Voprosy truda« 1928. 375 str. 1 rub. 65 kop.
- Svjatickij* (V. P.). — Kontingent štatnyh rabotnikov na železnych dorogach SSSR. Opyt obosnovanija čislenosti eksploatacionnogo Kontingenta. Moskva, Transpečat NKPS 1928. 176 str. 3 rub.
- Šestakov* (Andrej Vasilevič). — Partija bolševikov i oppozicija. Moskva, Gosud. izd. 1928. 63 str. 10 kop.
- Tajgin* (I.). — Kak živet anglijskij rabočij. Moskva, VCSPS 1928. 138 str. 65 kop.
- Točilnikov* (G.). — Gosudarstvennyj bjužet SSSR. Moskva, »Mospoligraf« [1928]. 63 str. 16 kop.
- Trefšov* (Ivan Mitrofanovič). — Strachovik. Spravočnik po voprosam socialnogo strachovanija i medicinskoj pomošči zastrachovannym. Moskva, »Voprosy truda« 1927. 428 str. (B. c.).
- Varšavskij* (Konstantin Markovič). — Podrjady i postavki v Sojuze S. S. R. 2-e izd. Moskva, Jurid. izd. NKJu. 1928. 287 str. 3 rub. 15 kop.
- Velman* (Vladimir Ivanovič). — Odinnadcatyj god diktatury proletariata po kontrolnym cifram Gosplana SSSR na 1927/28 g. Moskva, Gosud. izd. 204 str. 1 rub.
- Volgin* (Vjačeslav Petrovič). — Istorija socialističeskich idej. Čt. 1. Moskva, Gosud. izd. 1928. 299 str. 3 rub.
- Volkov* (Aleksandr Fedorovič). — Kurs meždunarodnoj chlebnaj torgovli. Moskva, Izd. Narkomtorga 1928. XI, 324 str. 4 rub. 80 kop.
- Zajcev* (A.). — Ob Ustrjalove »neonepe« i žertvach ustrjalovščiny. Moskva, Gosud. izd. 1928. 208 str. 40 kop.
- Žižilenko* (Aleksandr Aleksandrovič). — Prestuplenija protiv imuščestva i isključitelnyh prav. Leningrad, »Rabočij sud« 1928. 208 str. 1 rub. 80 kop.

F. Dvořák.

Vydavatelé: Dr. Jaroslav Krejčí a Vilém Koudelka. Odpovědný redaktor Vilém Koudelka. Revue »Moderní stát« vychází jednou měsíčně s výjimkou dvou letních měsíců. Celoroční předplatné 100 Kč. Jednotlivá čísla 12 Kč. Kdo si ponechá ukázkové číslo, považuje se za odběratele. Odbírání časopisu přestává jen písemnou výpovědí. Pouhé vrácení výtisku nestačí. Na výměnu se časopis nezasílá. Novinová sazba povolena řed. pošt a telegrafů č. j. 85.224/VII.-28. Tiskem Státní tiskárny v Praze.